

A tudományos idézés szabályai a BCE Politikatudományi Intézetben és a Politikatudományi Doktori Iskolában

A Politikatudományi Intézet és a Politikatudományi Doktori Iskola segíteni kívánja a hallgatókat a plágium elkerülésében, ezért – a curriculumba illesztett tájékoztató órán felül – a 2016/2017-es tanév őszi félévtől az alábbi **intézkedéseket** és **irányelveket** léptettük életbe **a plágium kiszűrésére és szankcionálására**.

A szabályok **minden** szemináriumi **prezentációra, dolgozatra**, egyéb házi dolgozatra, TDK-dolgozatra, alap- és mesterszakos **szakdolgozatra**, doktori értekezés-**tervezetre és disszertációra** kötelezően **vonatkoznak**, kivéve azokat az oktató által is nevesített speciális eseteket, amelyekben a plágium még nem értelmezhető (pl. ha egy adott olvasmány összefoglalása, recenziója, szakirodalom-áttekintés a feladat). Valamennyi oktatótól elvárt, hogy minderről pontos tájékoztatást adjon az órai és az órán kívüli feladatok kijelölésekor, továbbá a konzultációk és a témavezetés kezdetén.

1. A plágium meghatározása, típusai, illetve az idézés szabályai:

A plágium röviden mások szellemi termékének (írott szöveg, kép, fénykép, videó, ábra, adat, szóbeli közlés, zene, stb.) **jogellenes használata**.¹ Másoktól átvett **teljes művek (pl. írásunkat illusztráló vers, kép, térkép, fénykép) vagy hosszabb szövegrészek felhasználásához** a szellemi termék tulajdonjogával rendelkező természetes vagy jogi személy **engedélye is szükséges**. Mások gondolatainak és szövegrészeinek az átvétele tekintetében:²

- **Szó szerinti plágiumot** követ el, aki egész mondatokat, bekezdéseket, oldalakat szó szerint vesz át, forrásmegjelölés és idézőjelek használata nélkül.
- **Mozaik plágiumnak** számít, ha az írás készítője kötőszavakat cserél ki, egy-két szó helyére szinonimákat tesz, mondatokat, bekezdéseket tömörít, stb. (Az is ide tartozhat, ha valakinek a gondolatait és szavait több bekezdésen át használjuk, de csak az elsőben hivatkozunk rá.)
- **Nem hivatkozott parafrázis** esetén az írás készítője ugyan teljesen a saját szavait használja, de nem jelöli meg a gondolat forrását.
- **Nem hivatkozott szó szerinti idézet**nél az írás készítője idézőjellel jelzi, hogy nem az övé a mondat és a gondolat, de a forrást nem tünteti fel.
- **Élgtelen hivatkozásnak** minősül, ha az írás készítője az irodalomjegyzékben feltünteteti ugyan a felhasznált forrásokat, ám a szövegből nem látszik, hogy melyik mondat a sajátja, és mely gondolatokat vett máshonnan. Nincs tehát szövegközi hivatkozás, nem lehet eldönteni, hogy mi a szerző által hozzáadott érték.
- **Fordítási plágium** elkerülése érdekében ugyanazokat az idézési és hivatkozási szabályokat kell megtartanunk az idegen nyelvű szövegek átvételekor is, mint amelyeket a magyar nyelvűeknél alkalmazunk.³
- **Az önidézés szabályai:** szó szerinti idézés esetén a már megjelent, ISBN számmal ellátott publikációinkra pontos forrásmegjelöléssel kell hivatkozni. Egyéb esetekben elvárt, hogy az

¹ Rövid és közérthető összefoglalását, valamint a jogszabályi hivatkozásokat ld.

<https://kopi.sztaki.hu/index.php?mainpage=law&language=hun&h=pl%C3%A1gium> (letöltés ideje: 2016.09.01.)

² What Constitutes Plagiarism? Harvard Guide to Using Sources,

<http://isites.harvard.edu/icb/icb.do?keyword=k70847&pageid=icb.page342054> (letöltés ideje: 2016.09.01.)

³ Figyelem: hosszabb szövegrészek vagy teljes szövegek átvételekor az eredeti szerző engedélye is szükséges a fordítás közzétételéhez.

írás készítője a lehető legpontosabban tájékoztassa az olvasót (pl. az előszóban, az első láb/végjegyzetben), hogy az adott írás mennyiben tartalmaz újat a másutt már megjelent publikációihoz képest.

- **Internetes anonim források idézése:** tipikus példája a Wikipédia. Főszabály szerint az anonimitás nem jelent szabad idézhetőséget. Az internetről átvett, átmásolt szöveg sem saját alkotásunk, ezért ezt is idegen forrásként kell kezelni. Hivatkozni az url és a letöltés időpontjának megadásával lehet, illetve, amennyiben lehetséges (pl. a Wikipédiánál igen), a forrás címét is meg kell adni.

Alapelv tehát, hogy **a saját és a másoktól átvett** szövegek, mondatok, gondolatok, táblázatok, képek, videók **egyértelműen elkülönüljenek** egymástól, s **amit máshonnan veszünk át**, azt adott esetekben **engedéllyel és megfelelően hivatkozva** tesszük. Minden dolgozatban fontos a mérték: egyetlen rosszul hivatkozott mondatért nem minősíthető plágiumnak az írás, ám ha a fentebbi esetek a dolgozat számos és meghatározó részein előfordulnak, akkor már igen.

A következő esetek **jogilag nem** számítanak **plágiumnak**, **ám** aláássák a dolgozat hitelességét, s ha nagy számban fordulnak elő, akkor **kétséges, hogy önálló szellemi termék**ről van-e szó:

- **Inadekvát parafrázálás:** az írás készítője megjelöli ugyan a forrást, de egész mondatokat vesz át szó szerint vagy minimális változtatással idézőjelek használata nélkül. Ha valamit szó szerint veszünk át, akkor mindig tesszük idézőjelbe!
- **Hozzáadott érték hiánya:** az írás készítője minden átvett gondolatot megfelelően hivatkozik, az átfogalmazás nélkülieket idézőjelbe teszi, csak hogy a dolgozat egésze vagy döntő része „hivatkozásgyűjtemény”, azaz nincs vagy csak alig van benne a szerző érdemi saját gondolata.
- **Szóbeli prezentációra** lényegében **ugyanezek az elvek** vonatkoznak. Jelezni kell, hogy melyik gondolat, megfogalmazás, ábra, tábla, kép, stb. nem a sajátunk, s ezek esetében a dián vagy helyben jelezni kell a forrást, kivéve az egyértelmű, magától értetődő eseteket. A felhasznált forrásokat minden esetben kötelező az előadás végén feltüntetni.

2. A plágium szankcionálása

- **A plágium azonnali bukással, tárgyújrafelvétellel jár**, függetlenül attól, hogy kisebb beadandó feladatra vagy osztályzás alapját képező dolgozatonál történt-e. Ilyen az esetben az adott félévben nincs lehetőség javításra.
- A plágiumnak nem minősülő, de az írás vagy prezentáció **jelentős** részét érintő **hiányos vagy helytelen hivatkozást, önálló szellemi terméknek** csak részben vagy egyáltalán **nem tekinthető művet** az oktató **rosszabb jeggyel** vagy alacsonyabb pontszámmal szankcionálja.
- **Szóbeli prezentációnál** a nem megfelelő forrásfeltüntetés (pontatlanság) az érdemjegy **rontását** vagy pontszám csökkentését, a források teljes elhallgatása **elégtelent vagy** nulla pontot von maga után. Súlyosabb esetekben (pl. önállóság teljes hiánya, másolás) **tárgy-újrafelvétel** a szankció.
- Tekintettel a középiskolákban bevett helytelen gyakorlatra, a **BA első évfolyam** az új szabályok elsajátítására ún. **türelmi időt** kap. A plágium ekkor sem elfogadható, de a **javítási lehetőség biztosított**: az előadás vagy a dolgozat megismételhető.
- TDK-dolgozatok esetén a plágium gyanúját észlelő opponens – a TDK-felelőst értesítve – a dolgozat versenyből kizárását kezdeményezi. Vita esetén az etikai eljárás szabályai az irányadók.

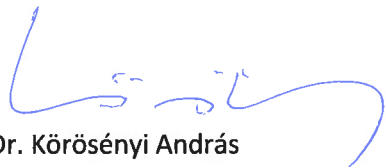
- Szakdolgozatban észlelt plágium – további bíráló felkérése és javítási lehetőség nélkül – automatikus bukást eredményez.
- A doktori értekezések tervezetei és végső disszertációk esetében a plágium – a jogi megítélésén túl – etikai vétségnek is számít. A Politikatudományi Doktori Iskola Szervezeti és Működési Szabályzata szerint a PDI – „[H]a bármelyik opponens vagy a dolgozatot olvasó etikai vétség gyanúját észleli, fegyelmi vizsgálatot indít. A gyanú beigazolódása esetén a PDI kezdeményezi a jelölt kizárását a fokozatszerzésből.”
- Az Intézet és a Doktori Iskola fenntartja a jogot, hogy az e szabályzat hatálya alá eső írásműveken a BCE plágiumkereső programjait lefuttassa.

Néhány hasznos tájékoztató linkje a hivatkozási szabályokról és a plágiumról:

- http://www.lib.uni-corvinus.hu/sites/default/files/hivatkozzunk-trening_2015.pdf
- http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm?harvard_id=64#64
- <https://www.citethisforme.com/harvard-referencing>
- https://education.exeter.ac.uk/dll/studyskills/harvard_referencing.htm
- <http://isites.harvard.edu/icb/icb.do?keyword=k70847&pageid=icb.page355322>
- <http://isites.harvard.edu/icb/icb.do?keyword=k70847&pageid=icb.page342054>

Jelen irányelvek és intézkedések az egyetemi hivatkozási szabályzat elfogadásáig érvényesek.

A Politikatudományi Doktori Iskola és a Politikatudományi Intézet nevében:

Dr. Körösnéyi András

PDI vezetője

Dr. Gallai Sándor

mb. intézetigazgató

2016. szeptember 5.